

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાત ઉચ્ચ ન્યાયાલય, અમદાવાદ

સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નં.૬૭૪૧/૧૯૮૬

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી કે. આર. વ્યાસ

૧	શું સ્થાનિક અખબારોના રીપોર્ટર્સને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી છે?
૨	રીપોર્ટરને મોકલવામાં આવે કે નહીં?
૩	શું ન્યાયમૂર્તિઓ ચુકાદાની આખરી નકલ જોવા માંગે છે?
૪	શું આ કેસમાં ભારતીય બંધારણ અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈ હુકમના અર્થઘટન અંગે કાયદાનો કોઈ નોંધપાત્ર પ્રશ્ન સમાયેલ છે?
૫	શું સિવિલ જજને પરિપત્રિત કરવામાં આવે કે કેમ?

એ. કે. પટેલ, પી.આઈ.

વિરુદ્ધ

ગુજરાત રાજ્ય

ઉપસ્થિતિ:

અરજદાર તરફે શ્રી વાય. એન. ઓઝા.

સામાવાળા નં.૧, ૨ તરફે શ્રી એસ. એ. પંડ્યા, એ.જી.પી.

કોરમ:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી કે. આર. વ્યાસ

નિર્ણય તારીખ: ૦૯/૦૪/૯૯

મૌખિક ચુકાદો

૧. આ અરજીમાં અરજદારે [પોલીસ મહાનિર્દેશક દ્વારા ૧૯-૧૨-૧૯૮૬ ના અનુસૂચિ A માં ફરજિયાત નિવૃત્તિ લીધી છે. વાંધાજનક આદેશનું અવલોકન કરવાથી જાણવા મળે છે કે વાંધાજનક આદેશ બોમ્બે સિવિલ સર્વિસીસ રૂલ્સના નિયમ ૧૬૧(૧)(એએ)(આઈ) ની જોગવાઈઓનો ઉપયોગ કરીને પસાર કરવામાં આવ્યો છે.

૨. અરજદારની અકાળ નિવૃત્તિના આદેશ સામેની ફરિયાદને સમજવા માટે, તેમના સેવા રેકૉર્ડનો સંક્ષિપ્તમાં સંદર્ભ લેવો જરૂરી છે.

[અરજદાર ૧૯૫૧માં પોલીસ કોન્સ્ટેબલ તરીકે પોલીસ વિભાગમાં જોડાયા હતા અને ચાર મહિનાની અંદર તેમને હેડ કોન્સ્ટેબલ તરીકે બઢતી આપવામાં આવી હતી. અરજદારને ૧૯૬૨માં પોલીસ સબ-ઇન્સ્પેક્ટર તરીકે બઢતી આપવામાં આવી હતી અને ૬-૬-૧૯૭૪ના રોજ તેમને પોલીસ ઇન્સ્પેક્ટર તરીકે બઢતી આપવામાં આવી હતી. અરજદાર દ્વારા એવી દલીલ કરવામાં આવે છે કે તેમની સમગ્ર સેવા કારકિર્દીમાં, એક ઘટના સિવાય, તેમની પ્રામાણિકતા અંગે કોઈ પ્રતિકૂળ ટિપ્પણી કરવામાં આવી નથી; કચ્છ જિલ્લા પોલીસ અધિક્ષક શ્રી કુલદીપ શર્મા દ્વારા તેમને પ્રતિકૂળ ટિપ્પણીઓ કરવામાં આવી છે કારણ કે અરજદારે ગેરકાયદેસરતાને સ્વીકારવાનો ઇનકાર કર્યો હતો અને લેખિત આદેશ માટે આગ્રહ કર્યો હતો અને તે માટે, શ્રી શર્માએ અરજદાર વિરુદ્ધ પ્રતિકૂળ ટિપ્પણીઓ કરી હતી. તેથી, અરજદારની ફરિયાદ છે કે અરજદાર વિરુદ્ધ

મનસ્વી રીતે અને સત્તાનો ઉપયોગ કરીને પ્રતિકૂળ ટિપ્પણીઓ કરવામાં આવી હતી. વધુમાં એવી પણ દલીલ કરવામાં આવે છે કે અધિકારીઓએ ફરજિયાત નિવૃત્તિનો આદેશ પસાર કરતી વખતે અરજદારના ૮ થી ૧૦ વર્ષના ગુપ્ત અહેવાલોને ધ્યાનમાં લીધા નથી. અરજદારે ધ્યાન દોર્યું છે કે તેમણે પોતાની ફરજો પ્રામાણિકપણે નિભાવી છે અને તેથી, તેમને બિનકાર્યક્ષમ અથવા ભ્રષ્ટ ગણાવીને નિવૃત્ત કેવી રીતે કરી શકાય તે સમજવું મુશ્કેલ છે. વધુમાં એવી પણ દલીલ કરવામાં આવે છે કે અરજદારને સાંભળ્યા વિના વાંધાજનક આદેશ પસાર કરવામાં આવ્યો છે અને તેથી, તે ભારતના બંધારણની કલમ ૧૪નું ઉલ્લંઘન છે.]

૩. ગુજરાત સરકારના ગૃહ વિભાગના અંડર સેક્રેટરી શ્રી સીબી ત્રિવેદીએ આ કેસમાં જવાબમાં સોગંદનામું દાખલ કર્યું છે. સોગંદનામાની સાથે, અરજદારની અકાળ નિવૃત્તિ પહેલાંના દસ વર્ષના વાર્ષિક ગુપ્ત અહેવાલોનું મૂલ્યાંકન દર્શાવતું નિવેદન જોડાયેલ છે. જુબાની આપનાર વ્યક્તિએ જવાબમાં આપેલા સોગંદનામામાં જણાવ્યું છે કે અરજદારને છેલ્લા ૮ થી ૧૦ વર્ષના ગુપ્ત અહેવાલોના મૂલ્યાંકન પર, એટલે કે ૧૯૭૬ થી ૧૯૮૬ સુધી, અકાળે નિવૃત્ત કરવામાં આવ્યા છે. પ્રતિવાદીઓનો કેસ છે કે અરજદારના કેસની સમીક્ષા BCSR ના નિયમ ૧૬૧(૧)(aa)(૧(i)) માં સમાવિષ્ટ જોગવાઈઓ અનુસાર અને ૨૫-૧૦-૧૯૬૩ અને ૨-૧૧-૧૯૭૬ ના સરકારી પરિપત્રમાં સમાવિષ્ટ સૂચનાઓ અનુસાર ૫૫ વર્ષની ઉંમરે પહોંચી ત્યારે કરવામાં આવી હતી. ૨૫-

૧૦-૧૯૬૩ ના પરિપત્રના ફક્ત ૨(d) માં જોગવાઈ છે કે જે કિસ્સામાં સંબંધિત અધિકારી પાસે એવું માનવાનું વાજબી કારણ હોય કે સરકારી કર્મચારી પ્રામાણિકતાનો અભાવ ધરાવે છે, તો તેની ક્ષમતા અથવા કાર્યમાં કાર્યક્ષમતાને ધ્યાનમાં લીધા વિના તેને અકાળે નિવૃત્તિ માટે ધ્યાનમાં લેવું યોગ્ય રહેશે. જુબાની આપનારના છેલ્લા દસ વર્ષના રેકૉર્ડ દર્શાવે છે કે તેમને સતત બે વર્ષ માટે પ્રતિકૂળ ટિપ્પણીઓ મોકલવામાં આવી હતી. ૧૯૮૪-૮૫ અને ૧૯૮૫-૮૬. વધુમાં, એવું પણ જાણવા મળ્યું હતું કે અરજદારની પ્રામાણિકતા શંકાસ્પદ હતી અને અરજદાર સામે ભ્રષ્ટાચારના કેટલાક તકેદારી કેસ પેઝિંગ હતા અને જાહેર હિતમાં અરજદારને સમય પહેલા નિવૃત્ત કરવાનો નિર્ણય લેવામાં આવ્યો હતો કારણ કે આવા સરકારી કર્મચારીને જાળવી રાખવાથી જાહેર હિતને નુકસાન થાય છે. જુબાની આપનાર દ્વારા વધુમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે તત્કાલીન જિલ્લા પોલીસ અધિક્ષક, કચ્છએ ૧૯૮૪-૮૫ માટે અરજદારના એ.સી.આર. માં નક્કર વિગતોના આધારે "શંકાસ્પદ પ્રામાણિકતા" દર્શાવતી પ્રતિકૂળ ટિપ્પણીઓ પસાર કરી હતી. રિપોર્ટિંગ અધિકારીએ આ સંદર્ભમાં એક વિગતવાર નોંધ પણ જોડેલી હતી અને અરજદારે ઉપરોક્ત પ્રતિકૂળ ટિપ્પણીઓ સામે કોઈ રજૂઆત કરી ન હતી.

૪. શ્રી વાચ.એન. ઓઝા, વિદ્વાન એડવોકેટ [અરજદારના છેલ્લા દસ વર્ષના એ.સી.આર. ના મૂલ્યાંકનના નિવેદન તરફ મારું ધ્યાન ખેંચતા, તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે છેલ્લા ત્રણ વર્ષના ગુપ્ત અહેવાલો, એટલે કે વર્ષ ૧૯૮૩-૮૪,

૧૯૮૪-૮૫ અને ૧૯૮૫-૮૬ સિવાય, અરજદારની સેવાનું મૂલ્યાંકન "સારા" અથવા "સરેરાશ પ્રકારના અધિકારી" તરીકે કરવામાં આવે છે જ્યારે વર્ષ ૧૯૮૪-૮૫ માટે, તેનું મૂલ્યાંકન "સામાન્ય પ્રકારના અને બિનઅસરકારક અધિકારી" તરીકે કરવામાં આવે છે. શ્રી ઓઝાએ રજૂઆત કરી હતી કે છેલ્લા દસ વર્ષના વાર્ષિક ગુપ્ત અહેવાલોને ધ્યાનમાં લેતા, તે સુરક્ષિત રીતે નિષ્કર્ષ પર આવી શકે છે કે અરજદાર "સરેરાશ પ્રકારના અધિકારી" છે અને "સરેરાશ અથવા સામાન્ય" ની ટિપ્પણીઓને પ્રતિકૂળ ટિપ્પણી તરીકે ગણી શકાય નહીં અથવા લઈ શકાતી નથી. આને ધ્યાનમાં રાખીને, શ્રી ઓઝાએ રજૂઆત કરી હતી કે અરજદારની એકંદર કામગીરીને જોતાં, તેમને મૃત લાકડા અથવા નકામા કહી શકાય નહીં જેથી ફરજિયાત નિવૃત્તિની જરૂર પડે. આ રજૂઆતને સમર્થન આપવા માટે, ડીજી ડિસોઝા વિરુદ્ધના કેસમાં આ કોર્ટના નિર્ણય પર આધાર રાખવામાં આવે છે. પોલીસ મહાનિર્દેશક, ૧૯૯૧ (૧) GLH (UJ) ૧૦ (શ્રી ઓઝાએ વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે ફરજિયાત નિવૃત્તિનો આદેશ પસાર કરતા પહેલા અધિકારીઓએ સમગ્ર સેવા રેકૉર્ડ જોવો જરૂરી છે. શ્રી ઓઝાની રજૂઆતમાં, છેલ્લા ત્રણ વર્ષની પ્રતિકૂળ ટિપ્પણીઓને વાંધાજનક આદેશ પસાર કરવાનો આધાર બનાવી શકાતી નથી. એસ. રામચંદ્ર રાજુ વિરુદ્ધ ઓરિસ્સા રાજ્ય, એ.આઈ.આર. ૧૯૯૫ SC III, આર.પી. મલ્હોત્રા વિરુદ્ધ મુખ્ય આવકવેરા કમિશનર, એ.આઈ.આર. ૧૯૯૦ SC ૨૦૫૫, એચસી ગાર્ગી વિરુદ્ધ હરિયાણા રાજ્ય (૧૯૮૬) ૪ એસ.સી.સી. ૧૫૮ અને ગિરધરસિંહ વિરુદ્ધ નાયબ પોલીસ

મહાનિરીક્ષક, ૨૯(૨) GLR ૧૦૯૫ ના કેસોમાં સુપ્રીમ કોર્ટના નિર્ણય પર આધાર રાખવામાં આવે છે. છેલ્લે, શ્રી ઓઝાએ રજૂઆત કરી હતી કે સરકારી કર્મચારીને અકાળે નિવૃત્તિ લેવાની સત્તાનો ઉપયોગ કલમ ૨૯ હેઠળ નિયમિત વિભાગીય તપાસને બાયપાસ કરવા માટે ટૂંકા ગાળા તરીકે કરી શકાતો નથી. બંધારણની કલમ ૩૧૧(૨). આના સમર્થનમાં શ્રી ઓઝાએ જે.એમ. મહેતા વિરુદ્ધ ગુજરાત રાજ્ય, ૧૯૯૧ (૧) GLH ૩૬૧ ના કેસમાં આ કોર્ટના નિર્ણય પર આધાર રાખ્યો.

૫. પ્રતિવાદીઓ વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન એજુપી શ્રી એસ.એ. પંડ્યાએ રાજ્ય સરકારના વાંધાજનક નિર્ણયને યોગ્ય ઠેરવતા દલીલ કરી હતી કે અરજદારની પ્રામાણિકતા શંકાસ્પદ હોવાથી, ફરજિયાત નિવૃત્તિનો વાંધાજનક નિર્ણય જાહેર હિતમાં લેવામાં આવ્યો છે. શ્રી પંડ્યાએ રજૂઆત કરી હતી કે વાંધાજનક નિર્ણય રેકૉર્ડ પરના પુરાવા અને સામગ્રીને કાળજીપૂર્વક ધ્યાનમાં લીધા પછી લેવામાં આવ્યો છે અને તેથી, સત્તાધિકારીનો આ નિર્ણય ન્યાયિક સમીક્ષા માટે ખુલ્લો નથી.

૬. પક્ષકારો વતી રજૂ કરાયેલી દલીલોને સમજવા માટે, આ મુદ્દા પર કાયદાની સમજણ મેળવવી જરૂરી છે. આ કોર્ટે, સુપ્રીમ કોર્ટના વિવિધ નિર્ણયોને ધ્યાનમાં લીધા પછી, એચ.એ. મહેતા વિરુદ્ધ ગુજરાત રાજ્ય, ૧૯૯૩ (૧) જીએલએચ ૮૯૯ ના કેસમાં આપેલા ચુકાદામાં, બીસીએસઆરના નિયમ ૧૬૧(૧)(એએ) પાછળના તર્કને સમજાવ્યું છે. તે નીચે મુજબ અવલોકન કરવામાં આવ્યું હતું:

["અકાળ નિવૃત્તિની સત્તા બંધારણીય રીતે માન્ય શક્તિ છે અને તે ભારતના બંધારણના આર્ટિકલ ૩૧૦ માં સમાવિષ્ટ આનંદના સિદ્ધાંતના તથ્યોમાંના એકને પ્રતિબિંબિત કરે છે. આ નિયમ હેઠળ સત્તાના કોઈપણ દુરુપયોગ અથવા રંગીન ઉપયોગ સામે જાહેર હિતનો સલામતી વાલ્વ સૌથી શક્તિશાળી અને સૌથી મજબૂત રક્ષણ છે. આ નિયમ વ્યક્તિગત સરકારી કર્મચારીના અધિકારો અને જાહેર હિત વચ્ચે સંતુલન જાળવે છે. જ્યારે સરકારી કર્મચારીને લઘુત્તમ સેવાની ખાતરી આપવામાં આવે છે, ત્યારે સરકારને તેની મશીનરીને સક્રિય કરવાની અને તેને વધુ કાર્યક્ષમ બનાવવાની સત્તા આપવામાં આવે છે, જેઓ તેના મતે જાહેર હિતમાં ન હોવા જોઈએ. જો યોગ્ય સત્તા તેની સમક્ષની સામગ્રીના આધારે સંતુષ્ટ થાય છે કે સરકારી કર્મચારીનું ચાલુ રહેવું જાહેર હિતમાં નથી, તો અદાલતોએ આવા આદેશમાં દખલ કરવાનો ઈનકાર કરવો જોઈએ કારણ કે ન્યાયાધીશ પોતે તે સામગ્રીના આધારે આવા નિર્ણય પર પહોંચ્યા ન હોત જેના પર સત્તાએ નિર્ણય લીધો છે. તે છે [આવી કડક શક્તિનો ઉપયોગ નિર્ણય લેવાના આધાર તરીકે પ્રલોભક તપાસ મેળવવી જોઈએ. યોગ્ય સત્તા, કોર્ટ નહીં, બનાવે છે નિર્ણય, પરંતુ ન્યાયાધીશ કૃષ્ણ ઐયરે કહ્યું તેમ 'દુરુપયોગ ટાળવા માટે સાવધાની રાખવી જરૂરી છે'. આ નિયમ હેઠળ આપવામાં આવેલી સત્તાનો ઉપયોગ કરતી વખતે યોગ્ય સત્તા સાથે વિવિધ વિચારણાઓ વજન કરી શકે છે. કેટલાક કિસ્સાઓમાં, સરકારને

લાગે છે કે કોઈ ચોક્કસ પદ જાહેર હિતમાં વધુ ઉપયોગી રીતે એવા અધિકારી દ્વારા રાખવામાં આવી શકે છે જે હોદ્દો સંભાળી રહ્યો છે તેના કરતા વધુ સક્ષમ છે. કેટલાક કિસ્સાઓમાં, જે અધિકારી આ પદ સંભાળી રહ્યો છે તે બિનકાર્યક્ષમ નથી પરંતુ યોગ્ય સત્તા ચોક્કસ મુખ્ય હોદ્દાઓ પર વધુ કાર્યક્ષમ અધિકારી રાખવાનું પસંદ કરી શકે છે, જાહેર હિત માટે શંકાસ્પદ ક્ષમતા અને પ્રામાણિકતા ધરાવતો વ્યક્તિ હોવો જરૂરી હોઈ શકે છે. સરકારને એવું પણ લાગી શકે છે કે અધિકારી મૃતક છે અને તેને કાપી નાખવું જાહેર હિતમાં છે. તેવી જ રીતે, કેટલાક અધિકારીઓ હોઈ શકે છે જેમની પાસે વધુ સારી પહેલ અને કાર્યક્ષમતાનું ઉચ્ચ ધોરણ હોઈ શકે છે અને જો તક આપવામાં આવે તો, સરકારના કાર્યમાં નોંધપાત્ર સુધારો જોવા મળી શકે છે. આવા કિસ્સામાં, R. ૧૬૧ ની શરતો પૂર્ણ કરતા અધિકારીની ફરજિયાત નિવૃત્તિ જાહેર હિતમાં હોવાનું જણાય છે. તેવી જ રીતે, એવા અધિકારીઓના કિસ્સાઓ હોઈ શકે છે જેઓ ભ્રષ્ટ છે અથવા શંકાસ્પદ પ્રામાણિકતા ધરાવે છે અને જેમને જાહેર હિતમાં ફરજિયાત નિવૃત્તિ માટે યોગ્ય માનવામાં આવી શકે છે કારણ કે તેઓ લગભગ અંતિમ તબક્કામાં પહોંચી ગયા છે. તેમની કારકિર્દીનો અંત અને તેમની નિવૃત્તિ કોઈ શંકા પેદા કરશે નહીં કે તેનાથી કોઈ નાગરિક પરિણામો આવશે નહીં. વિવિધ પાસાઓને ધ્યાનમાં રાખીને, દરેક કેસના તથ્યો

અને સંજોગોમાં સત્તાના ઉપયોગ અને અસ્તિત્વની ન્યાયિક સમીક્ષા કરવામાં આવશે."]

ઉપરોક્ત ચુકાદામાં, એવું અવલોકન કરવામાં આવ્યું છે કે ન્યાયિક સમીક્ષાની શક્તિના અવકાશને ધ્યાનમાં લેવાનું કોર્ટનું કામ છે. શું અદાલતો પુરાવા અને સામગ્રીનું પુનઃમૂલ્યાંકન અને પુનઃમૂલ્યાંકન કરવામાં અને યોગ્ય સત્તાવાળા દ્વારા પહોંચેલા નિષ્કર્ષથી અલગ નિષ્કર્ષ પર પહોંચવામાં વાજબી છે – શું અદાલતો સેવા રેકૉર્ડમાં ઊંડા ઉતરે છે અને જાહેર વહીવટના પાયા માટે ખૂબ જ સુસંગત અને મહત્વપૂર્ણ પરિબલોને અવગણીને કર્મચારીને અનુકૂળ પરિબલો શોધવાનો પ્રયાસ કરે છે – શું અદાલતો યોગ્ય સત્તાવાળાના આદેશ અથવા નિર્ણય પર અપીલમાં બેસે છે – આવા બધા પ્રશ્નોના જવાબો નકારાત્મકમાં છે અને ન્યાયિક સમીક્ષાનો અધિકારક્ષેત્ર અને અવકાશ ખૂબ જ મર્યાદિત છે. ફક્ત એવા કિસ્સાઓમાં જ જ્યાં કોર્ટ સંતુષ્ટ હોય કે આ નિયમ હેઠળ સત્તાનો ઉપયોગ શક્તિનો રંગીન ઉપયોગ છે અથવા મનસ્વી અથવા દુષ્ટ છે કે કોર્ટ હંમેશા આદેશને રદ કરી શકે છે.

૭. સુપ્રીમ કોર્ટે, ઓરિસ્સા રાજ્ય વિરુદ્ધ રામચંદ્ર દાસ, ૧૯૯૬ (૫) એસ.સી.સી. ૩૩૧ ના કેસમાં, ફરજિયાત નિવૃત્તિના મામલે ન્યાયિક સમીક્ષાના અવકાશના પ્રશ્ન પર પણ વિચાર કરવો જરૂરી હતો. સુપ્રીમ કોર્ટે નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું છે:

["આચરણ અંગેની બાકી રહેલી તપાસનો રેકૉર્ડ પણ મહત્વપૂર્ણ રહેશે. ગેરવર્તણૂકના કૃત્ય માટે આપેલા તથ્યો અને સંજોગો પર નાની સજા લાદવામાં આવી શકે છે, તેમ છતાં, સરકારી કર્મચારીને ફરજિયાત નિવૃત્તિ આપવાના એકંદર વિચારણા માટે તે રેકૉર્ડનો ભાગ રહે છે. ઉદ્દેશ હંમેશા જાહેર હિતનો હોય છે. મુખ્ય પ્રશ્ન એ છે કે શું સેવાના સમગ્ર રેકૉર્ડને ધ્યાનમાં લેવામાં આવ્યો હતો કે નહીં – તે જોવાનું કોર્ટ/ટ્રિબ્યુનલનું નથી કે સરકારી કર્મચારીને ફરજિયાત નિવૃત્તિ આપવાનો સરકારનો નિર્ણય વાજબી છે કે નહીં. સરકારે તે ધ્યાનમાં લેવાનું અને તે વતી યોગ્ય નિર્ણય લેવાનું છે. જે સંબંધિત હશે તે એ છે કે શું રેકૉર્ડની તે સ્થિતિ પર, એક વાજબી સમજદાર માણસ તરીકે તે નિર્ણય પર પહોંચશે.]

૮.ઉપરોક્ત કાયદાની પૃષ્ઠભૂમિમાં, અકાળ નિવૃત્તિના સંદર્ભમાં, ચાલો હાલના કેસ પર વિચાર કરીએ. સ્વીકાર્ય છે કે, અકાળ નિવૃત્તિનો આદેશ પસાર કરતા પહેલા સંબંધિત સત્તાવાળા દ્વારા અરજદારના દસ વર્ષના એ.સી.આર. પર વિચાર કરવામાં આવ્યો હતો. ઉપરોક્ત વિચારણા ઉપરાંત, સેવા રેકૉર્ડને ધ્યાનમાં લેતી વખતે [અધિકારીઓએ અરજદારને સતત બે વર્ષ, એટલે કે ૧૯૮૪-૮૫ અને ૧૯૮૫-૮૬ ના વર્ષો માટે, જેમાં અરજદાર "એક સામાન્ય પ્રકારના અને બિનઅસરકારક અધિકારી" તરીકે હતા, તેના પર પ્રતિકૂળ ટિપ્પણીઓ પર આધાર રાખ્યો હતો. અંડર સેક્રેટરી શ્રી ત્રિવેદીના સોગંદનામા વાંચીને, સ્પષ્ટ થાય છે કે અરજદારની પ્રામાણિકતા પર શંકા હતી કારણ કે

તેમની સામે ભ્રષ્ટાચારના કેટલાક કેસ પેન્ડિંગ હતા અને હકીકતમાં જિલ્લા પોલીસ અધિક્ષક, કર્ણાટકે નક્કર વિગતોના આધારે ૧૯૮૪-૮૫ ના એ.સી.આર. માં અરજદારની શંકાસ્પદ પ્રામાણિકતાની પ્રતિકૂળ ટિપ્પણીઓ પસાર કરી હતી. રિપોર્ટિંગ અધિકારીએ આ સંદર્ભમાં એક વિગતવાર નોંધ પણ જોડેલી હતી. સ્વીકાર્ય છે કે, અરજદારે ઉપરોક્ત પ્રતિકૂળ ટિપ્પણીઓ સામે કોઈ રજૂઆત કરી ન હતી. સારમાં, BCSR ના નિયમ ૧૬૧ હેઠળ સત્તાઓનો ઉપયોગ કરતી વખતે અરજદાર દ્વારા વ્યક્તિલક્ષી અભિપ્રાય રચવામાં સત્તાવાળાઓ વિરુદ્ધ સામગ્રી હતી. એકવાર રાજ્ય સરકાર જરૂરી સામગ્રી સાથે, જાહેર હિતમાં અરજદારને જાળવી ન રાખવા માટે અભિપ્રાય બનાવે છે, તો દખલગીરી માટે કોર્ટનો અવકાશ ખૂબ જ મર્યાદિત થઈ જાય છે. તાત્કાલિક કેસમાં, સરકારે દસ વર્ષના સેવા રેકૉર્ડને ધ્યાનમાં લીધા પછી વાંધાજનક નિર્ણય લીધો છે અને ખાસ કરીને, જ્યારે છેલ્લા બે વર્ષના અહેવાલો ચોક્કસપણે અરજદાર વિરુદ્ધ છે જેમાં અરજદારને "સામાન્ય પ્રકારના અને બિનઅસરકારક અધિકારી" તરીકે ઓળખવામાં આવે છે અને ખાસ કરીને, જ્યારે અરજદાર સામે ભ્રષ્ટાચારના કેટલાક કેસ પેન્ડિંગ હોય છે, ત્યારે અરજદાર શંકાસ્પદ પ્રામાણિકતા ધરાવે છે અને તેથી, અરજદાર વતી દલીલ કરી શકાતી નથી કે વાંધાજનક આદેશ ગેરકાયદેસર અને મનસ્વી છે. એકવાર એવું માનવામાં આવે કે સરકાર જાહેર હિતમાં સરકારી કર્મચારીને ફરજિયાત નિવૃત્ત કરવાનો અધિકાર ધરાવે છે અને વહીવટની કાર્યક્ષમતા સુધારવા અથવા શંકાસ્પદ પ્રામાણિકતા

ધરાવતા અથવા ભ્રષ્ટ કર્મચારીઓને કાઢી મૂકવા માટે હકદાર છે, તો અરજદાર માટે કોઈપણ કારણોસર તેના પડકારને વાજબી ઠેરવવાનો અધિકાર નથી સિવાય કે આદેશ સત્તાના રંગીન ઉપયોગથી પસાર કરવામાં આવ્યો હોય અથવા મનસ્વી અથવા બદનક્ષીથી કરવામાં આવ્યો હોય. તાત્કાલિક કેસમાં, અરજદાર દ્વારા કચ્છના જિલ્લા પોલીસ અધિક્ષક શ્રી શર્મા સામે કરવામાં આવેલા ખાલી આરોપો સિવાય, અરજદાર દ્વારા રજૂ કરાયેલ અન્ય કોઈ સામગ્રી નથી જે આ કોર્ટને એવું ઠરાવી શકે કે વાંધાજનક આદેશ બદનક્ષીથી કરવામાં આવ્યો છે અથવા સત્તાના રંગીન ઉપયોગથી પસાર કરવામાં આવ્યો છે. તેનાથી વિપરીત, હકીકતો સ્પષ્ટપણે દર્શાવે છે કે અરજદારે છેલ્લી પ્રતિકૂળ ટિપ્પણી સામે કોઈ રજૂઆત કરી નથી અને તેમની સામે ભ્રષ્ટાચારના કેસ શરૂ કરવાનો ઇનકાર પણ કર્યો નથી. આને ધ્યાનમાં રાખીને, મારા માટે પુરાવા અને સામગ્રીનું પુનઃમૂલ્યાંકન કરવું અથવા તેનું પુનઃમૂલ્યાંકન કરવું અને સંબંધિત સત્તાવાળા દ્વારા લેવામાં આવેલા નિષ્કર્ષથી અલગ નિષ્કર્ષ પર પહોંચવું શક્ય નથી. મારા માટે સેવા રેકૉર્ડમાં ઊંડાણપૂર્વક અભ્યાસ કરવો અને જાહેર વહીવટના પાયા માટે ખૂબ જ સુસંગત અને મહત્વપૂર્ણ પરિબલોને અવગણીને અરજદારને અનુકૂળ તથ્યો દર્શાવવાનું પણ શક્ય નથી. મારા માટે સંબંધિત સત્તાવાળાના આદેશ અથવા નિર્ણય સામે અપીલમાં બેસવું પણ શક્ય નથી. આ તથ્યોને ધ્યાનમાં રાખીને, શ્રી ઓઝાની રજૂઆત સ્વીકારવી મારા માટે શક્ય નથી કે અરજદારના છેલ્લા દસ વર્ષના એ.સી.આર. ને ધ્યાનમાં રાખીને અરજદાર એક સરેરાશ

અધિકારી છે અને શ્રી ઓઝાની રજૂઆત સ્વીકારવી પણ મારા માટે શક્ય નથી કે ઉપરોક્ત ટિપ્પણીના આધારે, અરજદારને 'ડેડવુડ' અથવા 'નાલાચક' કહી શકાય નહીં જેથી ફરજિયાત નિવૃત્તિની જરૂર પડે. ડીજી ડિસોઝા (સુપ્રા) ના કેસમાં શ્રી ઓઝા દ્વારા ટાંકવામાં આવેલ ચુકાદો વર્તમાન કેસની હકીકતો અને પરિસ્થિતિઓમાં તેમને કોઈ મદદ કરશે નહીં.

૯. ઉપરોક્ત નિર્ણયમાં, તે કેસમાં અરજદારને 'પ્રતિકૂળ અધિકારી' તરીકે ચિહ્નિત કર્યા પછી પણ, ત્યારબાદ, ત્રણ વર્ષના વાર્ષિક ગુપ્ત અહેવાલોને ધ્યાનમાં લેતા, સંબંધિત સત્તાવાળાએ પહેલ, સાધનસંપન્નતા, જવાબદારીઓ સ્વીકારવાની તૈયારી, આયોજન કરવાની ક્ષમતા અને ગૌણ અધિકારીઓ પાસેથી કામ લેવામાં સુધારો જોયો. આ સંજોગોમાં, ડિવિઝન બેન્ચે એવો મત વ્યક્ત કર્યો કે [અને ગેરવાજબી. તે ઉપરાંત, ઉપરોક્ત કેસમાં, અરજદારની પ્રામાણિકતા શંકામાં નહોતી જ્યારે હાલના કિસ્સામાં, તે અલગ છે, કારણ કે ભ્રષ્ટાચાર નિવારણ કાયદાની જોગવાઈઓ હેઠળના કેટલાક ફોજદારી કેસ હકીકતમાં અરજદાર સામે પેન્ડિંગ છે.

૧૦. અરજદાર શ્રી ઓઝાના વિદ્વાન વકીલની દલીલ સાથે હું સંપૂર્ણપણે સહમત છું કે સરકારી કર્મચારીને અકાળે નિવૃત્તિ આપવાની સત્તાનો ઉપયોગ બંધારણની કલમ ૩૧૧ (૨) હેઠળ નિયમિત વિભાગીય તપાસને અવગણવા માટે 'શોર્ટકટ' તરીકે કરી શકાતો નથી. જેએમ મહેતા (ઉપર) ના કિસ્સામાં આ અદાલત દ્વારા નિર્ધારિત આ સિદ્ધાંતના સંદર્ભમાં કોઈ વિવાદ હોઈ શકે નહીં. જો કે, આ કેસમાં,

બંધારણની કલમ ૩૧૧ (૨) હેઠળ નિયમિત વિભાગીય તપાસને અવગણીને અરજદારને અકાળે નિવૃત્તિ આપવામાં આવી નથી. જેએમ મહેતાના કેસમાં (ઉપર) વાંધાજનક આદેશની તારીખે, ચાર આરોપો અંગે તેમની સામે વિભાગીય તપાસ કરવાની ભલામણ કરવામાં આવી હતી અને વિભાગીય તપાસ આગળ વધારવાને બદલે, અકાળે નિવૃત્તિનો વાંધાજનક આદેશ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો. આ કેસ હાલનો નથી કારણ કે આવી કોઈ ભલામણ કરવામાં આવી ન હતી.

૧૧. આ ચર્ચાને ધ્યાનમાં રાખીને, મને આ અરજીમાં કોઈ યોગ્યતા દેખાતી નથી. અરજી નિષ્ફળ જાય છે અને તેને ફગાવી દેવામાં આવે છે. નિયમ ૨૬ કરવામાં આવે છે. વચગાળાની રાહત ૨૬ કરવામાં આવે છે. ખર્ચ અંગે કોઈ આદેશ નથી.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.